

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในหมวด 1 มาตรา 12 ได้กำหนดอำนาจในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมวด 2 มาตรา 16(10) การส่งเสริมและการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส และในมาตรา 30 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมในการรับถ่ายโอนอำนาจภารกิจให้ดำเนินการภายใน 4 ปี และให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายใน 10 ปี สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังขาดความพร้อม (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542, 2542, น. 51) แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการถ่ายโอนภารกิจได้กำหนดไว้ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคมและการรักษาความสงบ ด้านการวางแผนส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าภารกิจด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตนั้น ได้แบ่งเป็นกลุ่มภารกิจ คือ การส่งเสริมอาชีพ งานสวัสดิการสังคม ซึ่งได้แก่ การสังคมสงเคราะห์พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส งานนันทนาการ เช่น การส่งเสริมกีฬา การจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาทั้งในและนอกระบบ การสาธารณสุข การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย โดยระบุว่าใน ด้านงานสวัสดิการสังคม และการจัดการศึกษานั้น เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องทำโดยได้มีการกำหนดระยะเวลาในการถ่ายโอนงานดังกล่าวเป็น 2 ช่วง คือ ในช่วง 4 ปีแรก (พ.ศ. 2544 – 2547) ช่วงที่สองระยะเวลา 1 – 10 ปี (พ.ศ. 2544 - 2553) ผลการถ่ายโอนงานในช่วง 4 ปีแรก ในส่วนภารกิจของกรมประชาสงเคราะห์เดิมและในส่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนงานไปแล้ว เช่น การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยโรคเอดส์ ได้รับมอบหมายภารกิจการถ่ายโอนในปีงบประมาณ 2544 – 2545 (ฐิติรัตน์ ดิศโยธิน, 2550, น. 2 - 3)

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่จะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นในสังคมจะส่งผลในการจัดระบบคุ้มครองและดูแลผู้สูงอายุให้คนในวัยแรงงานต้องรับภาระเพิ่มขึ้นในขณะเดียวกันสังคมไทยก็มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงลักษณะครอบครัวแบบครอบครัวขยายที่มีบุคคลลำดับชั้นอยู่ร่วมกันไปเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีแต่พ่อ แม่ลูกมากขึ้นอันเนื่องมาจากพัฒนาสภาพความเป็นอยู่แบบสังคมชนบทไปสู่ความเป็นสังคมเมือง ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุถูกปล่อยไว้ให้โดดเดี่ยวมากขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้น ในอนาคตของสังคมไทย การให้ความช่วยเหลือ การพัฒนา หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจึงอาจจะถูก ส่งให้เป็นภารกิจของหน่วยงานบริการสังคม ดังจะเห็นได้จากปัจจุบันที่มีหน่วยงานจำนวนมากทั้งหน่วยงานของรัฐบาลส่วนกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรพัฒนาเอกชนหรือที่เรียกว่า NGO (NON GOVERNMENT ORGANIZATION) ต่าง ๆ ได้เข้ามาดำเนินกิจกรรม โดยมีนโยบายและภารกิจด้านส่งเสริมกรรมการพัฒนาผู้สูงอายุเป็นจำนวนมากซึ่งในเบื้องต้นแต่ละหน่วยงานต่างปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายของตน โดยอาจจะยังขาดความเชื่อมโยงสารสนเทศเกี่ยวกับสถานการณ์และความต้องการของผู้สูงอายุในภาพรวมกันทำให้ทิศทางส่งเสริมคุณภาพของผู้สูงอายุเป็นไปในทิศทางที่หลากหลายตามนโยบายนั้น ๆ ได้ (ศรีสุภกร์ นิลกรรม์ และคณะ, 2542, น. 118)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงเป็นการจัดสวัสดิการที่เป็นนโยบาย ระเบียบ วิธีปฏิบัติ และระบบการจัดบริการทางสังคมเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน รวมทั้งการป้องกันแก้ไขปัญหาและนำสู่การพัฒนาสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการจัดสวัสดิการสังคม จึงเป็นการจัดการบริการทางสังคม เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน โดยเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญในความเป็นพลเมือง และเป็นตัวกำหนดความหมาย ความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อเกิดการกระจายอำนาจการปกครองและการถ่ายโอนภารกิจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการกระจายอำนาจบริการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมภารกิจหลักอย่างหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงอยู่ที่การจัดการจัดการด้านสวัสดิการสังคมของท้องถิ่น บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริบทของการจัดสวัสดิการสังคม ถือว่าเป็นงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จำเป็น จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งไม่เฉพาะด้วยเป็นภารกิจใน หน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้น แต่เป็นภารกิจหน้าที่ความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้อยู่ในบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พึงมีต่อญาติพี่น้องและคนในชุมชนของตน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีกองสวัสดิการสังคมเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ต้องคำนึงความต้องการ และสภาพปัญหาของผู้สูงอายุในชุมชน โดยพิจารณาจากหลักของการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ทั้งที่เป็นสากลและของประเทศไทยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญ (กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุล, 2544, น. 79 - 80)

การพัฒนาคุณภาพชีวิต จากการจัดสวัสดิการ ผู้สูงอายุไทยยังมีปัญหาและอุปสรรค หลายประการ เช่น 1) ขาดการบูรณาการและขาดความต่อเนื่อง กล่าวคือ การดำเนินงานด้านสวัสดิการ ผู้สูงอายุแยกส่วนระหว่างงานด้านสุขภาพกับงานด้านสังคม กระจายความรับผิดชอบตามหน่วยงานต่าง ๆ ของ ภาครัฐ 2) ขาดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง 3) ความไม่พร้อมของงบประมาณและการขาดแคลน บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านผู้สูงอายุโดยตรง และ 4) สวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอกับความจำเป็นของผู้สูงอายุ ไม่สามารถตอบสนองปัญหาได้อย่างแท้จริงและไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุได้ ทั้งหมด แต่ประเด็นที่สำคัญคือ บุคลากรหรือคนในครอบครัวขาดความตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุจะต้องมีการบูรณาการจากหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพื่อมุ่งเน้นให้ ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นผู้มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติ (สุชาติรัตน์ สดสมบุญ, 2557, น. 1)

ถึงแม้ว่าประเทศไทย มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในหลายรูปแบบในขณะเดียวกันก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทย ดังนี้(นาริรัตน์ จิตรมนตรี และ สาวิตรี ทยานศิลป์, 2552, น. 10) ขาดการบูรณาการและขาดความต่อเนื่อง งานสวัสดิการผู้สูงอายุมีการดำเนินงานแยกส่วน ไม่มีลักษณะบูรณาการ และมีอุปสรรคอันอาจในการ ส่งการ กลไกการขับเคลื่อนขาดความต่อเนื่องทั้งใน ระดับนโยบายและการปฏิบัติ จึงเป็นผลให้ไม่บรรลุ เป้าหมาย 2) ขาดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่าง แท้จริง 3) ขาดแคลนทั้งงบประมาณและบุคลากร 4) สวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุ ยังไม่เพียงพอกับความ ต้องการของผู้สูงอายุ ไม่ สามารถตอบสนองปัญหาได้อย่างแท้จริง ไม่ ครอบคลุมผู้สูงอายุทั้งหมด และยังไม่สามารถ กระจายได้ทั่วถึง 5) แนวคิดในการบริการเชิงสงเคราะห์ระดับ รายบุคคล ไม่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้แก่ ผู้สูงอายุ ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และการจัดให้ ผู้สูงอายุอยู่แยกจากครอบครัวทำให้ ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตไม่ดีและมีความรู้สึกหัวเหว่ 6) ผู้สูงอายุขาดการรับรู้และความเข้าใจใน สิทธิของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 7) การจัดบริการที่ภาคประชาชนไม่มีส่วน ร่วมทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือ ประเด็นสำคัญ คือ บุคลากรหรือคนใน ครอบครัวขาดความตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ เพราะคิดว่าผู้สูงอายุเป็นภาระของ ครอบครัวหรือสังคม จึงให้ความสนใจและความ เข้าใจต่อผู้สูงอายุน้อย ส่งผลให้ ผู้สูงอายุมีความ ต้องการสวัสดิการสังคมจากภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชนเพื่อเติมเต็ม ความต้องการของ ผู้สูงอายุเองมากขึ้น

จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นจนก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แบบแล้วนั้น ซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ของประเทศไทยยังมีปัญหา เนื่องจากสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอกับความจำเป็นของผู้สูงอายุและไม่สามารถตอบสนองปัญหาได้อย่างแท้จริงและไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุได้ทั้งหมด เพราะในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมจากรัฐบาลในเรื่องกฎ ระเบียบต่าง ๆ เทศบาลเมืองมหาสารคามมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุทั้งสิ้น จำนวน 6,475 คน (ทะเบียนผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2559, น. 1 - 40) ซึ่งมีการดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุในฐานะที่เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม เช่น โครงการสูงวัยใส่ใจสุขภาพ โครงการกองทุนกองทุนคนสารคามไม่ทอดทิ้งกัน เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส เช่น การซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัย โครงการพัฒนาระบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน (Long Term Care) โครงการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพ และการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ ชื่อว่า ชมรมผู้สูงอายุตักศิลานคร มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เช่น การฝึกอาชีพ การออกกำลังกาย การดูแลสุขภาพอนามัย การทัศนศึกษาเพื่อเสริมสร้างความรู้ การฟังบรรยายทางวิชาการ เป็นต้น (เทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2559, น. 17 - 40) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทราบว่าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามมีความคิดเห็นอย่างไรกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปใช้ในปรับปรุง วางแผนงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในอนาคต และให้เกิดประโยชน์ต่อบุคลากรและผู้สูงอายุต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคามจำแนกตาม เพศ อายุ และเขตเลือกตั้ง

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ที่มีเพศ ช่วงอายุ และเขตเลือกตั้งที่ต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1.4.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม แบ่งเป็น 3 เขต จำนวน 30 ชุมชน จำนวนผู้สูงอายุ 6,475 คน (ทะเบียนผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2559, น. 1-40)

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม แบ่งเป็น 3 เขต จำนวน 30 ชุมชน โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973, p. 727) ได้ 377 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรดังนี้

1.4.2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่

- 1) เพศ
- 2) ช่วงอายุ
- 3) เขตเลือกตั้ง

1.4.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จากแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545 – 2549) ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549, น. 83 - 85) แยกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านสุขภาพอนามัย
- 2) ด้านการศึกษา

3) ด้านนันทนาการ

4) ด้านที่อยู่อาศัย

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่วิจัย คือ เขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม แบ่งตามเขตเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต จำนวน 30 ชุมชน

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือระหว่าง เดือนกันยายน พ.ศ. 2559 ถึง เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือการแสดงออกซึ่งวิจรรณญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องของจิตใจและเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง หรือสถานการณ์หนึ่ง ๆ ขึ้นกับคุณสมบัติส่วนบุคคลความคิดเห็นคล้ายกับทัศนคติ แต่เป็นความรู้สึกที่ผิวเผินหรือทัศนคติ

การดำเนินงานของเทศบาล หมายถึง การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต และยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสานกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการยกระดับคุณภาพชีวิตและพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้งพัฒนาปรับปรุงเมืองให้มีศักยภาพ ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองมหาสารคาม 4 ด้านคือ เมืองคุณภาพ สังคมคุณภาพ ชีวิตคุณภาพ และการจัดการคุณภาพ เพื่อประโยชน์ของประชาชน

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง ความประสงค์ของผู้สูงอายุที่ต้องการให้มี ระบบการจัดบริการสังคมทั้งจากภาครัฐและเอกชน เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งพาตนเองได้อย่างทั่วถึงเหมาะสมเป็นธรรมและมาตรฐานและป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานผู้สูงอายุให้ได้รับอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชน ถือเป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่ได้รับการรักษาพยาบาลที่ได้มาตรฐานทั่วถึง มีประสิทธิภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
2. ด้านการศึกษา หมายถึง การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ การฝึกอาชีพที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมเผยแพร่ข่าวสาร
3. ด้านนันทนาการ หมายถึง การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะ โครงการสวนสาธารณะและที่พักผ่อนหย่อนใจ
4. ด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง การจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรา โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัย

เทศบาลเมืองมหาสารคาม หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบหนึ่งในที่นี้คือ เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

เขตเลือกตั้ง หมายถึง เขตพื้นที่การเลือกตั้งของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ในที่นี้แบ่งออกเป็น 3 เขตเลือกตั้ง

ช่วงอายุ หมายถึง ช่วงอายุ 60 – 69 ปี และช่วงอายุ 70 - 79 ปีขึ้นไป ตามแนวทางใน ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552

ชุมชนที่อยู่อาศัย หมายถึง ชุมชนในเขต เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม 3 เขตเลือกตั้ง จำนวน 30 ชุมชน

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน สำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุภายในเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

1.6.2 เป็นแหล่งสารสนเทศทางวิชาการ เรื่องเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้สนใจทั่วไป